

пошанування та підтримки, а не шельмування, як це зазвичай було в нашій історії. Цим самим завуальовано порушувалося питання свободи творчості та персоналістичного етосу, що належало в тих умовах до табуїзованої проблематики.

Свого часу вплив творчості А.П.Чехова на українську культуру було прийнято штучно гіперболізувати, ілюструючи тим самим відому теорію “старшого брата”²⁵. Надмірностями такого роду грішать публікації з давніших років, у яких пошук впливів виявлявся навіть там, де він суперечив би фактам або логіці. Не кажемо вже про настанову на безпосередні впливи, тобто запозичення, навчання, підпорядкованість. Так, М.Левченко значно переоцінює фактор впливу щодо Івана Франка та Василя Стефаника²⁶, що сформували свої літературні смаки в умовах Австро-Угорщини, суттєво відмінних від російських. Сьогодні виглядає доцільним відзначити внесок Чехова насамперед у симптоматичне звільнення української літератури від етнографічної описовості, народницького культу та засилля селянської тематики, а також у зацеплення модерних аспірацій психологізму, лаконічності письма, множинності приватних поглядів на життя тощо.

Не менш важливим уроком для ХХ ст. став чеховський гуманізм, що репрезентує свідомість ліберального інтелігента, котрий, у всякому разі, дистанціюється від авторитету влади, перебуває в певній опозиції до неї, не визнає насадженої системи загальних цінностей. Для молоді української літератури така позиція героя й автора була дуже симпатичною, тому що вказувала на солідарність у боротьбі проти репресивного режиму, що пригнічував, зокрема, розвиток українського національно-культурного руху протягом ХІХ–ХХ ст.

Звертаючись до осмислення естетичного досвіду великих попередників, письменник завжди приміряє його до себе, прагне уситувати власну творчість у загальновизнані координати та критерії. З цього погляду оглянуті в даній статті творчі візії Чехова пера українських письменників Максима Рильського, Леоніда Мосендза, Павла Загребельного прикметно віддзеркалюють особистості цих авторів, але також смаки й норми, що панували в попередні епохи культурного розвитку. Із прикрістю доводиться констатувати брак постколоніальних інтерпретацій Чехова, що мали би з’явитися останніми роками. Може, це ознака перехідного часу? Однак нові покоління в літературі просто приречені відповідати на вічні питання, серед яких на першому плані постають ті, що залишені класиками світового масштабу.

²⁵ Докладніше про цю “технологію” див.: *Грабович Г.* Українсько-російські літературні взаємини в ХІХ ст. // *Грабович Г.* До історії української літератури. – Київ, 1997. – С. 196-197.

²⁶ Див.: *Левченко М.* Чехов у зв’язках з Україною. – С. 43–90.

Наші презентації

Балаклицький Максим.

“Нова релігійність” Івана Багряного. – К.: Смолоскип, 2005. – 167 с.

У своїй монографії М.Балаклицький ставить за мету визначити дискурс “нової релігійності” як однієї з концептуальних складових художнього мислення Івана Багряного. Предметом дослідження стала творчість Багряного в контексті релігійно-філософського вчення “нової релігійності” та вплив релігійних пошуків першої половини ХХ ст. на проблематику й систему образів і художній стиль його текстів. Автор аргументує цілісну версію становлення Багряного як релігійного мислителя.